

ÄITI

Pekka Ervastin esitelmä

pidetty 26. 2. 1933

Hyvinkään Kirjapaino Oy.
Hyvinkää 1944.
Digitalisoitu näköispainos 2006.

Äiti on aina kaikkina aikoina ja kaikissa kansoissa ollut Ahyvyyden, kauneuden, rakkauden ja viisauden perikuva. Häntä on useimmissa uskonnoissa muistettu. On puhuttu Jumalan Äidistä ja jumaluuden äidillisestä puolesta eli aspektista, ja monessa uskonnossa on palvottukin äitiä.

Tämä kaikki on johtunut suureksi osaksi siitä todellisesta elämästä, niistä olosuhteista, joissa me ihmiset täällä maan päällä elämme. Kuka on näet lapselle kaiken hyvyyden opettaja ja kaiken rakkauden ruumistuma, ellei äiti? Kuka on lapselle kaiken viisauden lähde, ellei äiti? Lapsi kääntyy huolissaan ja tiedusteluillaan äitinsä puoleen, lujasti uskoen, että äiti osaa vastata kaikkiin kysymyksiin ja hivellä kaikki surut ja huolet pois. Lapsi ottaa äidin sanat Jumalan sanoina — niinkuin sanomme — ja äidin tehtävä on lasten maailmassa arvaamattoman, jumalallisen suuri. Sentähden ovat myöskin kaikki kansat aina käsittäneet niin, että lasten täytyy saada kasvaa äitinsä luona, — äiti on koti, äiti on perhe lapsille. Koti merkitsee: äiti. Ei pieni lapsi osaa ajatella, että hän menee kotiin. Hän menee äitinsä luo. Äiti on koti. Sentähden on kuin luonnon vaatimus, että lapset — tyttäret tietysti kauemmin, imutta pojat ainakin ensimmäiset seitsemän vuottansa — niinkuin vanhassa ritarijärjestelmässä oli määrätty — viettivät äitinsä luona. Ei poikakaan ollut valmis miehisiin askareihin eikä seurustelemaan miesten kanssa, ennenkuin hän oli täyttänyt seitsemän

vuotta. Siihen saakka hänen täytyi olla äitinsä luona opiakseen hyvyttä, rakkautta, kauneutta ja viisautta — sillä äiti yksin saattoi tuota kaikkea antaa. Äiti oli lempeä, hellä, anteeksiantavainen . . . Hän ymmärsi ja saattoi poistaa huolet ja surut. Hän saattoi nostaa lapsensa ylös, kun se oli kompastunut elämänsä pikku tiellä. Kun poika varttui ja tuli tekemisiin toisten poikain ja miesten kanssa, saattoi tulla periodi, jolloin poika ajatteli, ettei äiti voinut ymmärtää kaikkia miesten tehtäviä, tarpeita ja haluja, koska hän oli nainen. Ja niin muodoin poika saattoi tuottaa äidilleen surua ja huolta, saattoi kulkea teitä, joita äiti ei sydämessään hyväksynyt. Kuitenkin äiti oli anteeksiantamusta ja ymmärtämystä täynnä. Mutta kun poika sitten tuli vanhemmaksi ja äiti vielä eli, hän palasi jälleen äitinsä luokse. Hän ymmärsi, että äiti oli samalla viisauden lähde. Hän ymmärsi nyt, niinkuin hän lapsenakin oli ymmärtänyt, että äiti oli profetissa, sillä intuitiivisesti äiti tiesi, mikä oli hyvää ja viisasta, — hän näki kauemmaksi kuin mies. Sydämensä viisaudella hän ratkaisi asiat paremmin. Sentähden poika vanhempana miehenä asetti taas äitinsä kunniasijalle. Hän kysyi äidiltään neuvoja ja turvasi häneen vaikeissa kohdissa elämässään. Kuta harmaammiksi äidin hiukset kävivät, sitä viisaammaksi ymmärrykseltään ja järjeltään hän itse kävi, sitä selvänäköisemmäksi hän kävi tulevaisuuden suhteen. Kaikki maailman runoilijat ja taiteilijat ovat ylistäneet äitiä ja asettaneet hänet korkealle. He ovat sanoneet: ellei äitiä olisi, mitä me tietäisimme rakkaudesta? Mitä mies ymmärtäisi siitä, ellei nainen olisi äitinä?

Itse asiassa jokainen nainen, oltuaan jonkin aikaa miehensä rakastajattarena, muuttuu miehensä äidiksi. Tämä hän tavallisesti käy lapsen kautta. Kun hän saa lapsen — vaikka lapsi sitten kuolisikin, — hän huomaa, että hänen miehensäkin on oikeastaan suuri lapsi. Nuorena tyttönä

ja rakastavana naisena hän ei ole sitä ymmärtänyt, mutta kun hän on tullut äidiksi, hän ymmärtää, että mies on. suuri lapsi, ja että oikeastaan nainen tässä elämässä, tässä yhteiskunnassa ja näissä maanpäällisissä oloissa osaa ylläpitää rauhaa, hyvyyttä ja rakkautta.

Äidillä on kyllä luonnostaan vaisto puolustaa lastaan. Sekä eläinkunnassa että ihmisten kesken huomaamme sen. Sentähden materialistisuuteen taipuvat ihmiset sanovat, että n.s. rakkaus on ainoastaan luonnon vaistoa kaikki. Kana puolustaa poikiaan kaikkia vihollisiksi luultuja vastaan. Samalla tavalla inhimillinen äiti puolustaa lastaan. Äiti tulee tiikeriksi, jos hänen lastaan uhataan. Sentähden nainen äitinä on edustanut yhteiskunnallista järjestystä siinä suhteessa, että yhteiskuntaa, valtiota, on puolustettava vihollista vastaan. Sentähden huomaamme vielä tänä päivänä, että nainen ihailee sotaa. Ei hyökkäyssotaa, mutta sitä, että sodassa puolustetaan kotia, isänmaata, kaikkia turvattomia ja kaikkea, mitä on aikaansaatu kulttuurissa; sentähden nainen ihailee puolustussotaa. Tämä on naisen ja äidin luonnossa, ja sentähden äiditkin ovat ihailleet urhoollisuutta ja rohkeutta pojissaan. Ja jos elämme sellaisessa ajassa, että meidän on jätettävä vähitellen pois sotainto, niin huomaamme, että luonnossa on äidillisessä puolessa syvä oikeuden tunne, että pitää puolustaa väkivaltaa vastaan kaikkea, mikä on pyhää. Se on äidillisessäkin luonnossa, ja sentähden emme voi odottaa, että sota maailmasta häviäisi, ennenkuin tämä luonnonvaisto on tullut voitetuksi vielä korkeamman kautta. Voimme löytää vielä korkeamman kuin puolustusvaiston, ja kun löydämme sen, voimme voittaa sodan. Jeesus Kristushan sanoi: „Ei pidä sotia, vaan kaikki ihmiset on voitettava uudella tavalla — rakkaudella, ei vastustamalla pahaa”. Hänen henkensä näkyy kristikunnassa. Se on vaikuttanut vaistomaisesti kristikunnassa. Se

näky esimerkiksi siitä, että — luullakseni — kristikunnan aikana ei ole monikaan äiti enää ajatellut, että jospa hänen pojastaan tulisi urhoollinen soturi, vaan he ovat ajatelleet: jospa minun pojastani tulisi Jumalan armosta pappi. Se ajatus on monella äidillä, varsinkin kansan syvissä riveissä. Tietysti syvissä riveissä on ollut tapana, että poika jatkaa isän työtä pellolla, mutta salaisena unelmana on ollut ehkä hyvin monella äidillä ajatus: „Jospa minun pojastani tulisi pappi, joka tekisi työtä Jumalan valtakunnan puolesta täällä maan päällä”. Nyt se sellainen ajatus ei enää innosta meidän aikamme äitiä, ja sentähden olemme sellaisessa murroskaudessa, että äitienkin on vaikea tietää, mitä heidän tulee toivoa pojistaan. Tietysti he toivovat, että pojista tulisi niin oikeita, mallikelpoisia ja hyviä ihmisiä kuin mahdollista, mutta he eivät saa kiinni mistään määrätystä, sentähden että he eivät usko enää sotilaan ammattiin, väkivaltaan, eivätkä myöskään papin ammattiin. He näkevät, että papin ammatissa on liian paljon hämärää ja vanhoillista, jonka pitää poistua suuremman tiedon valon edestä. He eivät tiedä, mitä heidän pitäisi toivoa pojistaan. Muinaisina aikoina juuri äideille sotilaan kuolema tantereella tai voittajana palaaminen, oli korkein ihanne, mitä saattoi toivoa. Sentähden kreikkalainen äiti saattoi sanoa pojalleen ojentaessaan kilven hänelle tämän sotaan lähtiessä: „Kun palaat, niin palaa tämän alla tai tämän päällä”. Siis: joko elävänä tai kuolleena — voittajana tai sankarikuoleman saaneena. Niin osasi äiti ajatella poikansa tehtävästä, sillä äiti on aina opettanut meille epäitsekästä rakkautta. Hänen on täytynyt itse sitä oppia. Kun lapsi oli pieni, hänen rakkautensa oli enemmän tai vähemmän luonnollinen, enemmän tai vähemmän itseksä, persoonallisesti itseksä. Vaikka se on ollut sitä, kun lapsi oli vielä lapsi, niin äiti on sitten saanut oppia rakkauten epäitsekyyttä. Hän on saanut sitten paljon kärsiä

poikansa takia, paljossa saanut kieltää itseään. Kuitenkin hänen rakkautensa on puhdistuneena noussut yhä voimakkaammaksi. Ei se ole ollut mikään sammuva tuli, vaan se on tullut kirikkaammaksi ja loistavammaksi.

Äidin rakkaus on se, joka runoilijankin mielestä antaa voiman yhteiskunnalliseen elämäämme, sillä äiti voi rakastaa poikaansa silloinkin, kun poika joutuu harhateille, — vaikka rikoksen tai himojen tielle. Silloinkin, kun hänen pojastaan tulee juoppo, varas, vaikkapa murhaaja, äiti pysyy uskollisena. Hänen sydämensä särkyä, mutta rakkaus pitää koossa kappaleet. Hän ei tiedä, mitä hänen tulee uskoa, mutta hän rakastaa, tuntee aina rakastavansa poikaansa.

Ja mitä se muuta on kuin sitä rakkautta, jota meidän kaikkien täytyy vähitellen oppia. Mehän emme aina ole miehiä, vaikka nyt sattumalta olemme miehiä. Mehän pukeudumme eri muotoihin, ja meidän kuolemattomien sielujemme on opittava rakkauden läksy. Me olemme sitä varten täällä maan päällä. Ensiksi meidän täytyy osata antaa anteeksi; toiseksi uskoa ja toivoa; kolmanneksi lohduttaa; ja neljänneksi osata rakastaa epätsekkäästi kaikkia. — Meidän pyhässä kirjassamme sanotaan: „Jumala rakasti niin paljon maailmaa, että Hän antoi ainoan poikansa". Niin tämä Poika taas näytti meille, kuinka voi rakastaa, sillä hänen rakkautensa, jumalallinen rakkaus, ei ollut tietenkään vain siinä, että hän syntyi maan päälle ja näyttäytyi täällä, vaan siinä, että hän osaa ottaa, aivan niinkuin selitetään ja uskotaan, meidän kaikkien huolet, synnit ja taakat päällensä, osaa kärsiä kaikkien puolesta ja kärsii kaikkea, mitä me kärsimme. Sentähden, että hän osaa sitä kaikkea kärsiä —, ymmärtää ja ottaa osaa siihen, — sen kautta meidän kärsimyksemme hieman heikkenevät. Ne kadottavat vähän julmaa voimaansa, ja jokaisen kärsimyksen perästä saattaa meille tulla valon-, toivon- ja lohdutuksen pilkahdus. Sen

kautta, että on joku jumalihminen, joka ottaa osaa kaikkeen, on kaikessa mukana, mutta suurena, voimakkaana rakkauden voimana, sen kautta me myöskin syvimmissä kärsimyksissämme voimme ottaa vastaan Jumalan ja Jumalan valon, ja silloin eivät meidänkään kärsimyksemme ole niin toivottomat. Tämä Jumalan Poika on aina ollut olemassa. Jeesus Kristuksen kautta se tuli maan päälle; mutta aina on Kristus ollut olemassa, ja sentähden vanhoissa uskonnoissa on voitu siitä puhua. Sentähden Vanhassa Testamentissa profeetta sanoo: „Vaikka minä rakentaisin vuoteeni helvettiin, niin Sinä olet siinä mukana”. Kärsimyksen syvimmissä kuilussa on Jumala mukana. Ennenkuin Kristus ilmestyi maan päälle, emme fyysisessä tajunnassamme siitä tienneet. Emme voineet sitä tuntea liioin, ellemme olleet läpikäyneet erinäisiä kokemuksia, olleet kehittyneet. Kärsimykset olivat toivottomampia. Mutta sen perästä, kun Jumalan Pojan rakkaus on tullut fyysisesti tiettäväksi, ja Jumalan Poika on fyysisesti ruumistunut tähän maailmaan, on jokaisella ihmisellä mahdollisuus tuntea päivätajunnassaan Jumalan läsnäoloa. Se on nykyään mahdollista. Kuta enemmän me opimme tuntemaan Jumalan läsnäoloa sydämessämme, sitä enemmän voimme voittaa pahan, ja sitä enemmän voimme voittaa sodan mahdollisuuden. Sitä helpompi on luopua sodasta. Ja koska äiti on se, joka voi tämän syvemmin ja paremmin tietää ja tuntea, niin kehitys kulkee sitä tietä, että äidit alkavat tuntea Jumalaa, että, — niinkuin voisi sanoa, — Madonna astuu alas maan päälle, — Jumalan Äiti astuu alas maan päälle. Ja silloin nainen äitinä ei voi enää kuvitella mitään väkivaltaa, ei voi kuvitella puolustustakaan fyysisessä mielessä, vaan ainoastaan turvautuu Jumalan voimaan. Silloin hän yhä selvemmin ymmärtää, että mitä hänen tulee toivoa pojastaan, on, että hänen poikansa saisi niin paljon jumalallista viisautta

ja jumalallista voimaa, että se itsessään voittaa vihollisen, että vihollista ei ole silloin. Siis toisin sanoen äidin ihanne tulee olemaan „Jumalan mies”, jos sellaista sanaa käytämme, mutta uudessa merkityksessä. Ei „pappi”-merkityksessä, mutta paremminkin pyhitetty, nerokas runoilija, säveltäjä, taiteilija, — jokin suuri ihminen, joka voi tehdä luovaa työtä. Sellaiseksi äidin ihanne muodostuu tulevaisuudessa. — Nyt oikeastaan elämme ja tulemme vielä kauan elämään sellaista aikaa, että äideillä tulee olemaan paljon kärsimystä. Heidän pitää oppia epäitsekästä rakkautta. Sentähden tulemme näkemään, että äideistä tuntuu niinkuin heidän poikansa eivät nyt ollenkaan vastaisi heidän kuvitelmiaan. Pojat eivät lähdekään kulkemaan sellaista tietä, kuin äiti on toivonut, vaan poika kulkee omia teitään. Tuo näyttää alussa hyvin käsittämättömältä äidistä. Hän on uskonut pojastaan kaikkea hyvää. Kuinka hän ei olisi tehnyt sitä. Hän on rakastanut poikaansa pienestä pitäen ja nähnyt kaikkea kaunista, jumalallista hänessä. Ja sitten poika ei vastaa hänen ihanteitaan, Vaan kääntyy kulkemaan tietä, josta äidillä ei ole ollut aavistustakaan. Ristiriita syntyy äidin sielussa, ja hän kärsii tavattomasti. Se on tavallista meidän aikanamme jo. Se on niinkuin Jeesus sanoo evankeliumissa, että „Ihmisen viholliset ovat hänen sukulaisensa, kotiväkensä”. Ja Jeesus ei tarkoita sillä ketä tahansa, vaan niitä poikia, jotka itse näkevät oman ihanteensa ja lähtevät sitä toteuttamaan, — esimerkiksi sellaisia poikia, jotka lähtevät seuraamaan mestaria. Jeesus ajattelee tietysti niitä, jotka lähtevät hänen seuraansa, hänen mukanaan. Silloin nuo äidit, jotka ajattelevat, että heidän poikansa ovat kaiken oikeamielisyyden, hyvyyden ruumistumia, kauhistuvat, kun pojat lähtevät tuntemattomille teille. Mutta vasta myöhemmin he oppivat ymmärtämään, ja se tapahtuu, kun he ovat taistelleet oman taistelunsa. Evankeliumissa on kertomus,

kuinka Jeesus kerran oli opetuslastensa ympäröimänä, ja joku sanoi hänelle: „Tuolla ulkona ovat äitisi, veljesi, sisaresi ja tahtovat tavata sinua”. Silloin Jeesus — näin päältä katsoen — vastaa sydämettömästi: „Mitä tekemistä minulla on heidän kanssaan; täällä ovat veljeni ja sisareni. Te jotka olette minun kanssani, olette veljiäni ja sisariani.” — Tämä tuntuu oudolta, kun sitä lukee, mutta kun ajattelemme enemmän, se on aivan niin. Kun nuori ihminen löytää elämäntehtävänsä ja liittyy niihin ihmisiin, jotka kulkevat sitä tietä, mitä hänkin tahtoo kulkea, hänen omaisensa, jotka eivät ole ollenkaan seuranneet hänen pyrkimyksiään ja ponnistuksiaan itse, kauhistuvat ja asettuvat vastaan: „Mitä sinä aiot tehdä; mihin päin olet menossa?” Jos hän on lahjakas ihminen, joka tahtoo tulla maalariksi, kuvanveistäjäksi t.m.s., ja on liittynyt samaa harrastavien ihmisten pariin, hänen kotiväkensä kauhistuu, sillä se ajattelee aina enemmän ulkonaisesti. Äitikin viisaassa rakkaudessaan ajattelee poikansa ulkonaista menestymistä elämässä, kuinka hänen pojallaan pitäisi olla kaikki hyvin elämässä; pojan pitäisi tulla virkamieheksi ja saada hyvä palkka. — Äiti on luonteeltaan sellainen ja on tottunut siihen ajatukseen, että hänen poikansa täytyy menestyä ulkonaisessa elämässä kulkeamalla jotakin tuttua latua. Äiti kauhistuu, kun poika tekee jotakin muuta. Hän tahtoo tehdä jotakin odottamatonta, jota äiti eikä isä ymmärrä, ja syntyy ristiriita. Sitä Jeesuskin tarkoittaa, että omaiset ovat luonnostaan kaikkea henkeä vastaan, kun on kysymys heidän pojastaan; kun tulevaisuus näyttää hämärältä ja epäilyttävältä, silloin äitikin kauhistuu ja saa paljon kärsiä, jos pojassa on oikeata ryhtiä, tahtoa, paatosta, käydä sitä hyvää palvelemaan, minkä hän on nähnyt. Kulkea sitä tietä valittamatta, vaikka hänen äitinsäkin suree, on pojan tehtävä. Sillä poika näyttää, että elämä suosii häntä. Hän ei ole tahtonut väärää, pahaa, vaan parasta

ja kauneinta, mitä hän on ymmärtänyt. Ja kaikkien kärsimysten perästä äitikin ymmärtää. Silloin puhkeaa suuri riemu, ja sopusointu palaa. Tämä on verrattain tavallinen ilmiö meidän aikanamme. Se ei jokaista perhettä sentään koske, mutta se ei ole vallan harvinainen. Me kuljemme sellaista tulevaisuutta kohti. Uudessa Vesimiehen merkissä tulee ennen kaikkea tämä nuorten ihmisten itsenäisyys näkyviin. — Tahtoisin sanoa, että se koskee yhtä paljon tyttöjä, mikäli heissä herää aivan yksilöllinen harrastus. Se tulee heräämään tytöissäkkin. Vaikka naisella on aina äidin suuri tehtävä, niin astumme kuitenkin sellaiseen aikaan, jolloin naisetkin tulevat yksilöllisiksi ja tulevat pakotetuiksi tottelemaan oman yksilöllisyytensä sisintä ääntä. Sentähden tyttöjenkin elämässä tulee olemaan pyrkimystä, niin että he saavat aikaan ristiriitoja. Mutta eivät he ole kuitenkaan niin särmikkäitä kuin pojat. Tytöt ovat pehmeämpiä ja voivat ymmärtää äitien huolia, ja lempeällä käytöksellään voivat auttaa äitiä. Mutta poika tulee tässä tapauksessa yhä kylmemmäksi; hän sulkee itseensä kaikki huolensa ja surunsa. Kun tämä ristiriita syntyy, hän ei voi mennä äitinsä luo, niin kuin hän pikku poikana aina meni. Sentähden meidän on käytävä lävitse tuo kriisi. Mutta se ei ole toivoton. Meidän on toivottava sitä. Se tekee ihmisiä. Meidän elämämme olisi muuten liian muodin mukaista. Elämämme kulkisi vanhoja latuja, emmekä pääsisi eteenpäin koskaan. Täytyy tulla revolutiohenkeä, joka kaikkia puristaa ja ravistaa. Silloin mekin muistamme olevamme ihmisiä — yläpuolella eläimiä. — Niin on äidin asema ollut ennen, on nyt ja tulee tulevaisuudessa olemaan. Ja meidän täytyy kiittää luontoa, että on kaksi sukupuolta — mies ja nainen. Mitä olisi elämä ilman naista, ilman äitiä, ja ilman naisen suurta kykyä olla kärsivällinen, uskollinen. Sillä nainen vetää esiin elämän aarraitasta pehmeintä, syvintä, auttavinta, anteeksi-

antavaisinta, parasta, ja paras on juuri uskollisuus. Naisella on luonnostaan suurempi mahdollisuus uskollisuuteen kuin miehellä. Tietysti, kun mies on tullut ihmiseksi, hänkin tulee uskolliseksi.

Nainen rakastajattarena, joka tahtoo lentää miehestä mieheen, on erikoinen ilmiö, jota ei koskaan pidä katsoa alas ja halveksia. Voi olla sellaisiakin naisia, mutta ne ovat erikoisilmiöitä. Heillä ei ole samaa tehtävää kuin yleensä äideillä. He eivät voi opettaa rakkautta, uskollisuutta, viisautta. Heillä on erikoinen tehtävä He herättävät meissä voimakkaita, ehkä kuitenkin ohimeneviä tunteita, että heräämme unestamme, kun olemme jo luulleet olevamme täysiä miehiä. Tulee sellainen perhosolento ja saa meidät unohtamaan arvokkuutemme. Tämä on tapahtunut monelle kardinaalille, piispalle ja pyhälle miehelle; emme saa ihmetellä sitä. Meidän täytyy tunnustaa, että ne naiset ovat erikoisia opettajia.

Mutta meidän ei tule katsoa äitiä, äitiyttä ja naista ainoastaan todellisuutena, vaan myöskin vertauskuvana. Koko meidän elämämme, olemassaolomme täällä, on vertauskuvaa. Me olemme ikuisia olentoja. Esiinnymme täällä kuin näytämöllä, ollen milloin yhtä, milloin toista, ja sitten vasta alamme lukea viisauden kirjaa, kun huomaamme, että kaikki on vertauskuvaa. Sentähden äiti on vertauskuva, niinkuin isä on vertauskuva ja niinkuin poika on vertauskuva. Ja mistä ne ovat vertauskuvia? Ne ovat vertauskuvia meidän omasta psykologiastamme, meidän omasta sisimmästämme, sillä meissä on tämä isä, äiti ja poika. Jeesus sanoo, että „Kukaan ei tule Isän luo paitsi minun kauttani”. Hän olisi myöskin voinut sanoa, — niinkuin on joskus huomautettu, — että „kukaan ei tule Isä-Äidin luo . . .”. Jumala on sekä isä että äiti. Kun sanotaan, että Jumala on rakkaus, viittaa se itsessään siihen, että Jumala on äiti samalla kuin isä. Sillä

juuri Hänen äitiytensä on Jumalallekin opettanut rakkautta. Ja Jeesuksen sana voisi kuulua: „Ei kukaan tule Jumalan Isä-Äidin luo muuten kuin minun kauttani. ” Nyt käytämme usein sanskritinkielisiä nimityksiä teosofisessa kirjallisuudessa ja sanomme, että ihmisen sisäinen olemus on aatmaa-buddhi-manas. Aatmaa: itse, henki. Buddhi: järki, viisaus. Manas: ajatus. Ja se on tämä ihmisen sisäinen kolminaisuus, joka samalla on heijastunut itse jumalallisesta kolminaisuudesta. Aatmaa vastaa Isää, manas — Poikaa, buddhi — Äitiä. Kun siis Jeesus sanoi: „Ei kukaan tule Isä-Äidin luo muuten kuin minun kauttani”, niin se merkitsee: ei kukaan voi tulla aatmaa-buddhiin, kuolematomaan henkeen ja sen ilmennykseen muuten kuin manaksen kautta, — Isä-Äitiin muuten kuin Pojan, järjen kautta. Sentähden Jeesus myöskin sanoo: „Ylentäkää Ihmisen Poika, silloin vasta te voitte ymmärtää Isän, eli Isä-Äidin”. Jeesus tahtoo tällä sanoa: rakkaus, todellinen syvä, epäitsekäs, jumalallinen rakkaus, ei ole noin vain kuin lautaselta otettavissa, vaan tulee vasta, kun ihminen on nostanut järjen itsessään, Jumalan Pojan itsessään, sen korkeamman järjen, joka voi käsittää avaruuksia. Ihminen ei voi tulla rakkauteen, ei voi tulla Äitiin eikä Isä-Äitiin, viisauteen ja rakkauteen, — ellei hän ole nostanut järjen Poikaa, manasta, itsessään, ja katsonut siihen. Ja silloin meidän on ymmärrettävä, että tämä järki, tämä Poika, joka on nostettava, ei ole jokapäiväinen itsekäs ymmärryksemme, joka on meidän alempi järkemme, alempi manas, joka on ylemmän irvikuva, heijastus. Korkeampi järki on nostettava. Ja jos ajatella Paavalin sanoja I Korinttolaiskirjeen 13:nnessä luvussa, muistamme, että hän lopettaa: „Niin pysyvät nyt usko, toivo, rakkaus, nämä kolme; mutta suurin niistä on rakkaus.” Ja minusta tuntuu, että Paavalikin on tietoinen juuri siitä, että rakkaus, buddhi, Äiti, on yläpuolella ylemmän ja

alemman manaksen. Alempi manas on toivo ja ylempi — usko. Todellinen järki on siis usko, alempi — toivo. Kaidista kaunein ihmisen alemmassa ymmärryksessä, jokapäiväisessä järjessä, on toivo, hänen toivonsa, että joskus hän saavuttaa jotakin. Se on toivo, joka on manaksen syvin ja kaunein piirre, sillä aina me voimme tässä alemmassa järjessämme toivoa. Silloin, kun toivo pettää, ovat asiat vähän hullusti. Mutta niinkuin sanotaankin, niin kauan kuin on toivoa, odottaa jotakin, ja niin kauan kuin on elämää, on toivoa. Toivoa pitää aina olla. Saamme aina toivoa parempaa, viisaampaa, jalompaa, ja että ihmiskunta nousee ylös itsekkyydestä ja kehittyy. Sitä osaamme tehdä alemmassa järjessämme. Usko sitä vastoin on korkeamman manaksen asia; se vaatii jo minuuttamme. Usko ei ole vain totena pitämistä; usko on voimaa, tahtoa, että uskomme sellaiseen totuuteen, jonka näemme — ei vielä tässä näkyvissä —, vaan henkemme silmällä. Että uskomme siihen ja uskallamme tehdä sen mukaan, sitä Jeesus tarkoitti. Nostakaa korkeampi järki, usko, siihen totuuteen ja ihanteeseen; sillä tavalla, että uskotte, mitä sisimmässänne näette parasta. Mikä on totuus teidän mielestänne, siihen uskokaa, ja eläkää ja toimikaa sen mukaan. Silloin tulette Äidin luonon eli buddhiin, rakkauteen, ja ymmärrätte, mitä rakkaus on, ja rakkauden voima voi tulla teihin ja voitte ymmärtää Jumalan, Isä-Äidin. Te tulette syvemmin itsenne — henki-itsenne — tuntemaan. Mutta jos te ette usko, nosta korkeampaa manasta, ettekä uskalla mitään — kuljette ainoastaan toivon varassa. — Tietysti nämä ovat ihmisen sisässä, mutta on maailmoita myöskin, joista ne ovat kuin heijastuksia. On maailmoita, rakkauden maailmoita . . ., on nirvaana, jossa on Äiti-Isä, buddhi-aatmaa. Nirvaana on todellinen maailma. Se on kuvaamatonta autuutta. Jos ihminen tulee nirvaaniseen tietoon, Äidin, buddhin yhtey-

teen, hän on päässyt yhteyteen sen maailman kanssa, jossa hallitsee Jumalan Äiti. Hän on päässyt yhteyteen rakkauksen maailman kanssa, ja silloin hän on myöskin kuin Isän valtakunnan kynnyksellä. Jumalan Äidin valtakunnassa hän nousee portaita pitkin Isän valtakuntaa kohden. Syvintä henkeä, aatmaa, ihminen ei voi ymmärtää ja saavuttaa, ennenkuin hän on tunkeutunut äitiyden mysteeriöihin ja osaa rakastaa. Ennen hän ei voi tuntea Isän salaisuutta, ei voi tunkeutua syvimpään maailmaan, joka on samalla pohjaton. Siinä — Isässä — on, ei ainoastaan taivas, vaan myöskin helvetti; ei ainoastaan hyvä, vaan kaikki paha; ei ainoastaan totuus, vaan kaikki valhe. Ihminen ei voi oikealla tavalla ottaa vastaan Isän valtakuntaa ja elää siinä, ellei hän ole oppinut rakastamaan, ellei hän ole yhtynyt Äitiin, ellei hänessä ole buddhi kehittynyt.

Pekka Ervastian vuonna 1925 ilmestynyt teos

VUORISAARNA

Jeesuksen hyvä sanoma totuuden etsijöille,

joka monet vuodet on ollut loppuunmyytyä, on ilmestynyt uutena, mutta tarkalleen samanlaisena painoksena.

„Vuorisaarna on maailmankirjallisuuden kirkkain helmi. Se on varsinaisen kristinuskon, tosi kristillisyyden mittapuu”.

„Vuorisaarnassa Jeesus itse selittää meille mitä kristinusko on ja millä tavalla kristityn tulee elää ja olla, mitä käskyjä noudattaa ja miten Jumalaa palvella.”

„Rakkaudesta Jeesuksen hyvään ja iloiseen sanomaan, myötätunnosta niitä raskautettuja, pimeydessä pyrkiviä ja etsiviä sieluja kohtaan, joita Jeesus sanomallaan on ajatellut, sekä jos semmoinen onni minulle suotaisiin — auttaakseni niitä opettajia ja pappeja, joiden tehtäväksi on annettu kristinuskon perusteiden selittäminen nuorisolle ja kansalle, olen tämän pienen suomennostyön suorittanut ja kommentaarioni kirjoittanut.”

Nämä teosta parhaiten mainostavat sanat sisältyvät sen ensimmäisen painoksen alkulauseeseen, teoksen, jota hyvällä syyllä voidaan pitää eräänä tekijän arvokkaimpana testamenttina Suomen kansalle, sillä koko hänen elämäntyönsä kehystyi Vuorisaarnan julistukseen.

Kirja käsittää 18 lukua kommentaarioineen sekä vanhat ja uudet 'käskyt'.

*156-sivuisen kirjan hinta on
sidottuna 75 mk, ja nidottuna 50 mk.*

RUUSU-RISTIN KIRJALLISUUSSEURA

Helsinki I, Oikokatu 15 A 18, puh. 24 430.